

IV

(Akter som antagits före den 1 december 2009 enligt EG-fördraget, EU-fördraget och Euratomfördraget)

BESLUT AV EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET**nr 305/09/KOL****av den 8 juli 2009****om elförsäljningsavtalet mellan Notoddens kommun och Becromal Norway AS****(Norge)**

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET HAR FATTAT DETTA
BESLUT ⁽¹⁾

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ⁽²⁾, särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

med beaktande av avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol ⁽³⁾, särskilt artikel 24,

med beaktande av artikel 1.3 i del I och artiklarna 4.2, 4.4 och 7.2 i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet ⁽⁴⁾,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ⁽⁵⁾ ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. SAKFÖRHÅLLANDEN**1. Förfarande**

Övervakningsmyndighetens beslut nr 718/07/KOL om att inleda ett formellt granskningsförfarande offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* och i EES-supplementet till denna ⁽⁶⁾. Övervakningsmyndigheten uppmanade berörda parter

⁽¹⁾ Nedan kallad övervakningsmyndigheten.

⁽²⁾ Nedan kallat EES-avtalet.

⁽³⁾ Nedan kallat övervakningsavtalet.

⁽⁴⁾ Nedan kallat protokoll 3.

⁽⁵⁾ EUT C 96, 17.4.2008, s. 21, och EES-supplement nr 20, 17.4.2008, s. 36.

⁽⁶⁾ EUT C 96, 17.4.2008, s. 21, och EES-supplement nr 20, 17.4.2008, s. 36.

att inkomma med synpunkter. Den mottog dock inga synpunkter från berörda parter. Genom en skrivelse av den 4 februari 2008 (diariernr 463572) lämnade de norska myndigheterna synpunkter på beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande.

Genom en skrivelse av den 21 maj 2008 begärde stödmottagaren, Becromal Norway AS, ett möte med övervakningsmyndigheten. Ett möte hölls i myndighetens lokaler den 11 juni 2008. Vid mötet tog representanter för Becromal bland annat upp ett annat avtal mellan Notoddens kommun och Becromal som rör myndighetens användning av avloppsvatten från det kraftverk som drivs av Becromal (diariernr 482695).

2. Beskrivning av den granskade åtgärden

Notodden är en kommun i Telemark fylke i sydöstra Norge. Kommunen är belägen där två floder mynnar ut i sjön Heddalsvatnet och har stora vattenkraftsresurser inom kommungränserna.

Kommunen är därför berättigad att varje år erhålla en viss volym av så kallad koncessionskraft från koncessionshavare för vattenfallsexploatering. Systemet med koncessionskraft regleras i avsnitt 2.12 i industrikoncessionsloven och avsnitt 12.15 i vassdragsreguleringsloven ⁽⁷⁾. Enligt dessa likalydande bestämmelser har de fylken och kommuner där kraftverket ligger rätt att erhålla upp till 10 procent av kraftverkets årliga produktion till ett pris som fastställs av staten. Vid koncessioner som beviljats före 1959, som till exempel koncessionen i föreliggande fall, baseras priset på kraftverkets så kallade individuella

⁽⁷⁾ Bestämmelserna lyder enligt följande: Det ska i koncessionen fastställas att koncessionsinnehavaren till de kommuner och fylkeskommuner som kraftverket ligger i ska avstå upp till 10 procent av den för varje vattenfall förvärvade ökningen av vattenkraften, beräknad enligt reglerna i avsnitt 11.1, jfr avsnitt 2 tredje stycket. Den avstädda volymen och fördelningen av denna avgörs av ansvarigt departement på grundval av fylkets eller kommunens allmänna elektricitetsbehov. Fylket eller kommunen får använda elkraften efter eget gottfinnande. Priset på elkraften (för kommunen) fastställs utifrån genomsnittskostnaden för ett representativt antal vattenkraftverk i hela landet. Skatter som beräknas utifrån kraftproduktionens överskott utöver normalavkastningen ingår inte i kostnadsberäkningen. Departementet ska varje år fastställa priset på den elkraft som levereras vid kraftstationens anläggning för utgående ledningar. Bestämmelserna i första och tredje punkten gäller inte för koncessioner som var i kraft innan lag nr 2 av den 10 april 1959 trädde i kraft.

kostnader, såvida man inte har kommit överens om ett lägre pris ⁽¹⁾. Priset på koncessionskraft är således i regel lägre än marknadspriset.

Varje kommuns rätt till koncessionskraft avgörs av kommunens allmänna elektricitetsbehov. Enligt Norges vassdrags- og energidirektorat omfattar detta elkraft till industrin, jordbruket och hushållen, men inte elkraft till energiintensiva industrier och träförädling ⁽²⁾. Från och med 1988 har Notoddens kommun haft rätt till omkring 3,9 GWh från vattenfallet Sagafoss i Notodden, vilket tycks ha utökats till 7,114 GWh 2002 ⁽³⁾.

Utöver den koncessionskraft som kommunen har haft rätt till enligt koncessionskraftslagstiftningen tycks Notoddens kommun ha haft egen nyttjanderätt till vattenfallet Sagafoss i Notodden. Denna nyttjanderätt utnyttjades av Tinfos AS och inte av kommunen själv. I gengäld hade kommunen rätt till ytterligare volymer elkraft från kraftverket. Handelsförbindelserna mellan Notodden och Tinfos regleras för närvarande enligt ett avtal som ingicks den 15 augusti 2001 ⁽⁴⁾. Enligt avtalet hade kommunen fram till den 31 mars 2006 rätt att köpa 30 GWh per år, inklusive 3,9 GWh koncessionskraft, från Tinfos AS. Priset var fastställt till 13,5 öre/kWh både för koncessionskraft och för ytterligare volymer. Efter den 31 mars 2006 har kommunen endast haft rätt att köpa den volym som utgör koncessionskraft och kommunens pris för att köpa koncessionskraft har gällt sedan dess.

Enligt den rättsliga grunden för kommunens rätt till koncessionskraft som nämndes ovan får kommunerna sälja denna koncessionskraft hur de vill, utan hänsyn till att den volym de har rätt till beräknas utifrån deras allmänna elektricitetsbehov. Det finns således ingenting som hindrar kommunerna från att sälja denna elkraft till energiintensiva industrier eller till någon annan industri i kommunen.

Mot bakgrund av detta ingick kommunen den 10 maj 2002 ett avtal ⁽⁵⁾ med aluminiumfolietillverkaren Becromal om återför-säljning av kraftvolymer som den var berättigad till enligt avtalet

⁽¹⁾ Kraftverkets "individuella kostnader" beräknas enligt gällande bestämmelser före 1959. Enligt dessa bestämmelser beräknas det individuella självkostnadspriset som kraftverkets produktionskostnader, inklusive 6 procents ränta på de ursprungliga kostnaderna, plus ett tillägg på 20 procent, dividerat med den genomsnittliga årsproduktionen under perioden 1970–1999. Se så kallat KTV-notat nr 53/2001 av den 24 augusti 2001, diariernr 455241.

⁽²⁾ KTV-notat nr 53/2001 ovan.

⁽³⁾ Se Norges svar på fråga 4 i den andra begäran om upplysningar, diariernr 449660.

⁽⁴⁾ Bilaga till diariernr 449660.

⁽⁵⁾ Bilaga till Norges svar av den 9 juli 2007, diariernr 428860.

med Tinfos. Avtalet har retroaktiv verkan och reglerar således även de kraftvolymer som sålts till Becromal från den 14 maj 2001 till den dag avtalet undertecknades. De avtalade volymerna tycks motsvara dem som anges i kommunens avtal med Tinfos till och med den 31 mars 2007, dvs. 14,4794 GWh under perioden 14 maj 2001–31 december 2001, 30 GWh per år under 2002–2005, 7,397 GWh under perioden 1 januari 2006–31 mars 2006 och slutligen en option för Becromal att köpa kommunens koncessionskraft under perioden 1 april 2006–31 mars 2007. Priserna motsvarar även dem som anges i kommunens avtal med Tinfos, dvs. 13,5 öre/kWh fram till den 31 mars 2006, och, från den 1 april 2006 till den 31 mars 2007, villkoren för Notoddens kommuns köp av elkraften vid den tidpunkten.

Becromal valde att köpa koncessionskraft under perioden 1 april 2006–31 mars 2007 ⁽⁶⁾. Notoddens kommun har förklarat att den för perioden april–juni 2006 betalade 15,21 öre/kWh för koncessionskraften och sålde den vidare till Becromal till samma pris. Under juli–december 2006 betalade kommunen 11,235 öre/kWh och sålde elkraften vidare till Becromal för 15,21 öre/kWh. Under januari–mars 2007 betalade kommunen 10,425 öre/kWh och sålde för 14,20 öre/kWh ⁽⁷⁾.

Genom en skrivelse av den 4 mars 2007 ⁽⁸⁾ ansökte Becromal om en förlängning av energiköpsavtalet. Man frågade också om volymerna kunde utökas i avtalet. Den 30 april 2007 svarade kommunen på ansökan och erbjöd Becromal att köpa kommunens koncessionskraft för 20 öre/kWh (vilket sägs motsvara spotpriset på den nordiska elbörsen Nord Pool i maj 2007) under perioden 1 april–31 december 2007, och därefter ett treårigt avtal till priset 26,4 öre/kWh under perioden 1 januari 2008–31 december 2010. Kommunen förklarade också att volymen koncessionskraft från och med den 1 april 2007 skulle vara 7,113 GWh.

Den 30 juni 2007 svarade Becromal att man accepterade de priser som erbjudits för de sista nio månaderna av 2007. Däremot tackade man nej till erbjudandet för perioden 2008–2010 eftersom man ansåg att priset var för högt. Genom en skrivelse av den 4 juli svarade kommunen att den mot bakgrund av Becromals skrivelse ansåg att ett avtal hade kommit till stånd om kraftvolymerna för 2007. Kommunen skulle således återkomma inom kort med ett utkast till ett avtal. När det gäller perioden 2008–2010 höll kommunen fast vid sin tidigare ståndpunkt att avtalet måste vara på marknadsvillkor ⁽⁹⁾. Kommunen har senare bekräftat att man ännu inte har ingått något formellt avtal. Man har inte heller fört några förhandlingar om perioden efter den 1 januari 2008 ⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ Övervakningsmyndigheten har inte någon kopia av denna förlängning av avtalet.

⁽⁷⁾ Diariernr 521513, e-postbrev av den 11 juni 2009.

⁽⁸⁾ Bilaga till Norges svar av den 9 juli 2007, diariernr 428860.

⁽⁹⁾ Se bilagorna till Norges svar av den 9 juli 2007, diariernr 428860.

⁽¹⁰⁾ Se Norges svar på övervakningsmyndighetens andra begäran om upplysningar, diariernr 449660.

3. Synpunkter från de norska myndigheterna

De norska myndigheterna har lämnat sina synpunkter genom att vidarebefordra en skrivelse från Notoddens kommun.

Kommunen hävdar först och främst att marknadspriset för långvariga OTC-avtal på Nord Pool i själva verket var ungefär det samma som det pris som Notoddens kommun och Becromal kommit överens om. Enligt tabellen över elpriser på grossistmarknaden och koncessionskraft 1994–2007 (öre/kWh) på norska Statistisk sentralbyrås webbplats⁽¹⁾ var genomsnittspriset i avtal som löper på 1–5 år under 2001 13,6 öre/kWh, medan det pris som Notodden och Becromal kommit överens om var 13,5 öre/kWh.

Kommunen konstaterar att avtalspriset och priset i tabellen från Statistisk sentralbyrå båda är betydligt lägre än Nord Pools spotpris. Kommunen påpekar därför att skillnaden mellan Becromals pris och marknadspriset på 17,5 miljoner norska kronor, som nämns i en skrivelse från kommunen till företaget och i beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande, i själva verket avser skillnaden mellan det överenskomna priset och spotpriset.

När det gäller det relevanta riktpriiset menar kommunen att avtalspriset bör jämföras med det pris som gäller vid OTC-avtal och inte med spotpriset. Även om kommunen skulle kunna ha sålt de kraftvolymerna som den köpt enligt avtalet på spotmarknaden, och därmed potentiellt ha fått ett högre pris, menar man att detta skulle ha utsatt kommunen för en betydande finansiell risk. Risken kommer av kommunens rättighet och skyldighet att köpa 30 GWh per år från Tinfoss till ett pris på 13,5 öre/kWh fram till den 31 mars 2006. Det innebär att kommunen skulle drabbas av förlust om spotpriset under denna period skulle sjunka till under 13,5 öre/kWh. De norska myndigheterna beskriver avtalet med Becromal som ett back-to-back-avtal som är avsett att skydda kommunen mot finansiell förlust.

II. BEDÖMNING

1. Förekomst av statligt stöd

1.1 Statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet och myndighetens tvekel i beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande

Med statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet avses följande:

⁽¹⁾ Se den uppdaterade tabellen på http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektrisitetar_en/tab-2008-05-30-23-en.html.

”Om inte annat föreskrivs i detta avtal, är stöd som ges av EG-medlemsstater, Eftastater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med detta avtal i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalslutande parterna.”

Av denna bestämmelse framgår att för att statligt stöd ska föreligga enligt EES-avtalet måste stödet beviljas med hjälp av statliga medel, det måste ge mottagaren en selektiv ekonomisk fördel, mottagaren måste vara ett företag enligt EES-avtalet och stödet måste ha förutsättning att snedvrider konkurrensen och påverka handeln mellan de avtalslutande parterna.

I beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande ansåg övervakningsmyndigheten att avtalet mellan Notoddens kommun och Becromal skulle ge Becromal en selektiv fördel, och därmed utgöra stöd, om det pris som parterna kommit överens om inte motsvarade marknadspriset. Övervakningsmyndigheten menade att det fanns fakta i ärendet som tydde på att avtalspriset kan ha varit lägre än marknadspriset. Först och främst påpekade övervakningsmyndigheten att priset i kommunens elförsäljningsavtal med Becromal återspeglade kommunens eget inköpspris enligt avtalet med Tinfos. Eftersom priset i sin tur delvis baserades på priset på koncessionskraft och delvis utgjorde kompensation till kommunen för att Tinfos använt kommunens nyttjanderätt till vattenfallet var det sannolikt betydligt lägre än marknadspriset.

Övervakningsmyndigheten påpekade att priset verkade lågt jämfört med andra avtal som ingåtts runt samma tidpunkt. Slutligen hänvisade kommunen till sitt eget uttalande om att avtalet kan ha besparat Becromal 17,5 miljoner norska kronor jämfört med marknadspriset.

1.2 Förekomsten av en fördel enligt artikel 61.1 i EES-avtalet

För att detta villkor ska vara uppfyllt måste åtgärderna ge Becromal fördelar som innebär att företaget slipper kostnader som det normalt skulle ha haft. Så är fallet när ett offentligt organ inte fastställer en energitaxa som en vanlig ekonomisk aktör utan använder den för att ge energikonsumenterna ekonomiska fördelar⁽²⁾. I det aktuella fallet skulle en fördel föreligga om elpriset i avtalet mellan Becromal och Notoddens kommun är lägre än marknadspriset. I så fall skulle åtgärden även vara selektiv eftersom den enbart gynnar Becromal.

⁽²⁾ Se de förenade målen 67/85, 68/85 och 70/85 Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV m.fl. mot kommissionen, REG 1988, s. 219, punkt 28.

1.2.1 Underlag för att fastställa marknadspriset

Övervakningsmyndigheten konstaterar preliminärt att ovan nämnda kostnadsbaserade prismekanism i avtalet ger upphov till antagandet att det föreligger en ekonomisk fördel. Priserna på koncessionskraft som kommunerna har rätt att köpa enligt ovan nämnda lagstiftning skulle i de allra flesta fall vara betydligt lägre än marknadspriset. Detta antagande är dock inte tillräckligt för att dra slutsatsen att det föreligger en ekonomisk fördel. Man måste visa att priset faktiskt var lägre än marknadspriset för ett liknande avtal som det mellan Notodden och Becromal.

För att fastställa marknadspriset måste övervakningsmyndigheten bedöma vilket pris som hade varit godtagbart för en privat investerare i en marknadsekonomi. I beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande nämnde övervakningsmyndigheten att det skilde 17,5 miljoner norska kronor mellan det pris man betalade och marknadspriset. De norska myndigheterna klargjorde i sina synpunkter på beslutet att det rörde sig om skillnaden mellan priset på spotmarknaden och avtalspriset. Här rör det sig om ett bilateralt avtal med en löptid på fem år och det är därför inte säkert att avtalspriset är jämförbart med priserna på spotmarknaden eftersom de speglar elförsäljningen på elbörsen Nord Pool. På Nord Pools elspotmarknad köps och säljs det dagligen timbaserade elavtal som levereras nästkommande dygn⁽¹⁾. Avtalens löptid och villkoren för handeln med dessa skiljer sig således avsevärt från det aktuella avtalet.

Det som bör undersökas är om en privat investerare i en marknadsekonomi skulle ha valt att ingå ett långvarigt bilateralt avtal till samma pris och samma villkor som i det aktuella avtalet. Övervakningsmyndigheten kan i sin bedömning inte ersätta kommunens affärsmässiga bedömning med sin egen, vilket in-

nebär att kommunen, som säljare av elen, måste ha ett stort utrymme för att göra en egen bedömning. Det skulle endast räknas som statligt stöd i de fall där det inte finns någon annan trolig förklaring till myndighetens val av avtal⁽²⁾. Eftersom det finns en marknad för långvariga bilaterala avtal och ett marknadspris kan fastställas måste det antas att marknadsinvestorerna, beroende på omständigheterna, kan föredra sådana avtal framför försäljning till spotpris, även om det skulle kunna innebära en högre vinst att sälja kraftvolymerna på elbörsen (och därmed erhålla spotpriset). Det kan finnas ett antal rimliga affärsmässiga skäl att föredra en enda stabil köpare i stället för de fluktuerande priserna på elbörsen under en viss tid, till exempel riskminskning och förenklad administration.

Mot bakgrund av detta konstaterar övervakningsmyndigheten att avtalspriset bör jämföras med genomsnittspriset för andra avtal av samma typ, som ingåtts till liknande villkor och med samma löptid, vid ungefär samma tidpunkt. Övervakningsmyndigheten observerar särskilt att det som bör undersökas är det marknadspris som rimligen kunde förväntas vid tidpunkten när avtalet ingicks, inte den senare prisutvecklingen på marknaden under avtalets löptid.

1.2.2 Marknadspriser för långvariga bilaterala avtal

För att fastställa marknadspriset för långvariga bilaterala avtal vid den tidpunkt när avtalet ingicks har de norska myndigheterna i sina synpunkter på beslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande lämnat statistik från Statistisk sentralbyrå om elpriserna på grossistmarknaden och koncessionskraft under åren 1994–2005 (dåvarande tabell 24 från Statistisk sentralbyrå, numera 23).

Tabell 23

Elpriser på grossistmarknaden och koncessionskraft, 1994–2007, öre/kWh⁽³⁾

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bilaterala avtal, totalt	13,2	14,4	16	17,1	13,5	13,2	12,5	14,7	16,5	21,9	18,9	19,1	26,4	24,1
Avtal med en löptid på upp till 1 år	11,9	14,7	17,2	19,6	15,1	13,4	12,5	18,4	20,5	29,2	23,8	23,6	36	24,2
Avtal med en löptid på 1–5 år	14,2	15,6	16,8	18,7	14,9	15,6	15,2	13,6	17,3	21	18,8	18,5	23,7	31
Avtal med en löptid på över 5 år	13,5	12,7	14	13,7	11,2	11	10,7	10,5	10,4	12,4	12,4	12,1	20,6	15,5
Marknadskraft, totalt	17,3	12,3	25,4	14,2	12,1	11,7	11	19	21,6	30,8	23,8	24,7	39,5	24,3

⁽¹⁾ Närmare uppgifter finns på http://www.nordpoolspot.com/trading/The_Elspot_market/

⁽²⁾ Se myndighetens riktlinjer om tillämpningen av bestämmelser om statligt stöd på offentliga företag inom tillverkningssektorn, punkt 5.1 och 5.3.

⁽³⁾ http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektrisetaar_en/tab-2009-05-28-23-en.html

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Elspotmarknaden	18,2	11,3	25,4	14,3	12,1	11,7	11	18,8	21,6	30,8	24,9	24,7	39,6	24,3
Reglerade elmarknaden	17,3	14,8	25,3	13,6	12,1	11,8	10,3	19,1	20,8	30,5	23,8	24,3	38,4	24,4
Koncessionskraft	9,8	9,4	10,4	10,9	9,1	10	9,3	10	9,7	8,7	7,6	7,5	6,8	7,6

Tabellen visar att genomsnittspriset per kWh i bilaterala avtal med en löptid på 1–5 år var 13,6 öre 2001 och 17,3 öre 2002. Priserna i avtal med en löptid på över fem år var 10,5 öre och 10,4 öre. Övervakningsmyndigheten har begärt uppgifter från Statistisk sentralbyrå om de avtal som statistiken bygger på. Enligt Statistisk sentralbyrå bygger priserna i tabellen på gällande grossistavtal under det aktuella året, inklusive avtal som ingåtts tidigare men som fortfarande var i kraft. Vidare finns avtal med slutanvändare inte med i tabellen ⁽¹⁾. Statistisk sentralbyrå har också lämnat en teknisk förklaring till de uppgifter som man utgått från till de norska myndigheterna ⁽²⁾.

Övervakningsmyndigheten har också hittat annan relevant statistik i Statistisk sentralbyrås databas, framför allt tabell 7 över tidsserier för kvartalsvisa och årliga elpriser på grossistmarknaden, exklusive skatt:

Tabell 7

Tidsserier för kvartalsvisa och årliga elpriser på grossistmarknaden, exklusive skatt ⁽³⁾

	1 2001	2 2001	3 2001	4 2001	1 2002	2 2002	3 2002	4 2002	1 2003	2 2003	3 2003	4 2003
Elförsäljning	24,3	17	15,8	16,1	16,9	13	14,2	25,6	29,2	20,7	23,8	25,4
Fastprisavtal, full brukstid	13,7	12,1	13,6	17,4	16,1	14,6	12,6	11,2	23,7	10,7	10,9	11,1
Fastprisavtal, fri tid	21,5	19,8	17,9	17,8	18,7	15,9	14,4	20,6	26,1	22,1	28,1	24,4
Tillgång till elektricitet	21,5	15,8	14,7	15	14,3	11,5	12,6	22,6	28,3	21,1	21,1	21,9
Nya fastprisavtal (som ingåtts de senaste tre månaderna före mätveckan)	13,8	15,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33,1

	1 2004	2 2004	3 2004	4 2004	1 2005	2 2005	3 2005	4 2005	1 2006	2 2006	3 2006	4 2006
Elförsäljning	21,2	19,2	21,3	19,9	18,9	23,4	22,6	21,6	30,7	25,5	44,1	38,2
Fastprisavtal, full brukstid	17,8	10,9	16	11	12,1	11,9	11,1	10,5	10,7	10,7	10,5	13,8
Fastprisavtal, fri tid	20,7	21,5	23,2	20,7	22,6	21,6	17,9	20,3	26,9	21,9	36,7	33
Tillgång till elektricitet	19,6	17,3	19,7	19,1	16,8	22,8	22	18,6	29	26,2	42,7	36,7
Nya fastprisavtal (som ingåtts de senaste tre månaderna före mätveckan)	—	25,5	—	18,9	23,2	—	—	—	33,5	—	—	—

⁽¹⁾ Diariennr 495870.

⁽²⁾ Diariennr 503107, *Redegjørelse* SSB.

⁽³⁾ Endast de kolumner och rader som innehåller de mest relevanta priserna och tidsperioderna har tagits med här. Hela tabellen finns på http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elkraftpris_en/arkiv/tab-2009-04-06-07-en.html.

Utifrån formuleringen i avtalet ⁽¹⁾ tycks avtalet mellan Notoddens kommun och Becromal vara ett så kallat avtal med full brukstid, dvs. ett avtal om att leverera en viss mängd el varje minut under avtalets hela löptid ⁽²⁾. I fastprisavtal med full brukstid (rad två i tabellen ovan) var genomsnittspriset 12,1 öre/kWh den 14 maj 2001 eller 14,6 öre/kWh den 10 maj 2002.

Den sista raden i tabellen visar dessutom priserna i nya fastprisavtal som ingåtts de senaste tre månaderna före mätveckan. Det visar sig att priset under andra kvartalet 2001 var 15,6 öre/kWh medan det inte verkar finnas några prisuppgifter för andra kvartalet 2002. Uppgifterna omfattar både avtal med full brukstid och fri tid.

Övervakningsmyndigheten har också samlat in statistik från Nord Pool. Nord Pools statistik visar genomsnittspriset per datum för ettåriga finansiella avtal på elbörsen. Priserna avser priset på finansiella avtal den aktuella dagen. Den 14 maj 2001 var priset för de berörda avtalstyperna 18,4 öre/kWh, 17,413 öre/kWh och 17,75 öre/kWh ⁽³⁾.

Slutligen tar Statistisk centralbyrå även fram statistik över elpriser till de slutliga elkonsumenterna ⁽⁴⁾. Övervakningsmyndigheten anser dock att denna statistik inte är särskilt relevant för avtalet i fråga, eftersom priserna för energiintensiva industrier, enligt Statistisk centralbyrå, troligtvis omfattar långvariga statligt subventionerade avtal som ingåtts innan EES-avtalet trädde i kraft. Dessa priser är därför betydligt lägre än ovannämnda grossistpriser ⁽⁵⁾.

1.2.3 Prisstatistikens relevans för att fastställa marknadspriset för avtalet med Becromal

Avtalet mellan Notodden och Becromal måste noggrant granskas för att fastställa vilka prisuppgifter som är mest jämförbara.

⁽¹⁾ I klausul 2 i avtalet fastställs det att kraftvolymerna ska fördelas jämnt över varje år så att samma effekt tas ut vid varje givet tillfälle under varje kalenderår.

⁽²⁾ Diariernr 521166, e-postbrev från Statistisk centralbyrå av den 5 juni 2009. Motsatsen till avtal med full brukstid är avtal med fri tid, dvs. avtal där användaren kan välja hur mycket elkraft som tas ut vid varje tillfälle.

⁽³⁾ Diariernr 521164 och 521163.

⁽⁴⁾ Se tabell 19 över viktade genomsnittspriser för elkraft och näthyra, exklusive moms, 1997–2007, öre/kWh, http://www.ssb.no/english/subjects/10/08/10/elektrisitetaar_en/tab-2009-05-28-19-en.html.

⁽⁵⁾ Diariernr 495870, e-postbrev från Statistisk centralbyrå av den 8 oktober 2008.

Avtalet undertecknades den 10 maj 2002 men har retroaktiv verkan från den 14 maj 2001 när leveranserna påbörjades. Det kan således diskuteras om de relevanta riktpriserna är de priser som gällde den 10 maj 2002 eller dem som gällde den 14 maj 2001. Till att börja med förefaller det korrekt att titta på det datum då avtalet ingicks, eftersom det är då som parterna utifrån den förväntade framtida marknadsutvecklingen fastställer priset och andra avtalsvillkor. När avtalet har retroaktiv verkan som i det här fallet måste det dock ha funnits någon form av indirekt överenskommelse om pris och andra avtalsvillkor från och med när elleveranserna påbörjades. Övervakningsmyndigheten anser därför att man inte bara bör ta hänsyn till de priser som gällde när avtalet undertecknades utan även den allmänna prisutvecklingen runt den tidpunkt när leveranserna påbörjades och avtalet undertecknades.

För det andra bör det påpekas att riktpriset helst bör baseras på avtal av liknande typ och med liknande löptid. Det skulle innebära fastprisavtal med full brukstid och med en löptid på ungefär fem år. Dessutom bör riktpriset helst baseras på statistik över avtal som ingåtts 2001–2002, inte avtal som redan var i kraft vid den tidpunkten.

Mot bakgrund av detta bör man för det första observera att priserna från Nord Pool verkar vara mindre relevanta eftersom de avser priserna i finansiella avtal med en löptid på ett år. Finansiella avtal gäller inte fysiska kraftvolym utan garanterar köparen en viss kraftvolym till ett avtalat pris under en viss period i framtiden. Elkraften måste fysiskt handlas på spotmarknaden innan avtalet ingås. Finansiella avtal ingås som en pris-säkerhetsåtgärd för framtida kraftbehov ⁽⁶⁾. Dessa avtal köps och säljs således på andra villkor och de måste ses som en annan produkt än det aktuella avtalet som rör en fysisk kraftvolym från ett visst kraftverk. Övervakningsmyndigheten anser därför att det inte är säkert att priserna på den finansiella marknaden är direkt jämförbara med de priser som Becromal och Notoddens kommun kommit överens om.

I tabell 24 visas priserna för alla avtal som var i kraft det aktuella året. Samma sak gäller priserna för avtal med full brukstid i tabell 7 (tidsserier för kvartalsvisa och årliga elpriser på grossistmarknaden, exklusive skatt, öre/kWh). Det pris som Becromal betalat bör helst jämföras med priser i avtal som ingåtts 2001, inte priser i alla avtal som var i kraft vid den tidpunkten. Övervakningsmyndigheten har dock inte fått ta del av den typen av uppgifter. Priserna för nya fastprisavtal som

⁽⁶⁾ Den finansiella elkraftmarknadens främsta kännetecken beskrivs på Nord Pools webbplats: <http://www.nordpoolspot.com/en/PowerMarket/The-Nordic-model-for-a-liberalised-power-market/The-financial-market/>

ingåtts de senaste tre månaderna (sista raden i tabell 7) återspeglar priserna i nya avtal. I den här statistiken skiljer man inte mellan avtal med full brukstid och fri tid. Eftersom priserna i avtal med full brukstid i regel anses vara något lägre än priserna i avtal med fri tid på andra ställen i tabellen är priserna i nya avtal troligtvis också något lägre om avtalen med full brukstid hade angetts separat. Vidare tycks Statistisk centralbyrå inte ha tillräckliga prisuppgifter för den här typen av avtal från tredje kvartalet 2001 till tredje kvartalet 2003, eftersom det inte finns några uppgifter för den perioden i tabellen.

Sammanfattningsvis konstaterar övervakningsmyndigheten att ingen av prisuppgifterna i statistiken lämpar sig för att korrekt fastställa marknadspriset i den typ av avtal som ingåtts vid den aktuella tidpunkten. Samtidigt gäller priserna för bilaterala avtal på 1-5 år⁽¹⁾ i tabell 24, priserna för fastprisavtal med full brukstid i tabell 7, och priserna för nya fastprisavtal i samma tabell, samma eller liknande typ av avtal. De är därför relevanta för att fastställa marknadspriset för Becromals avtal. Sammantaget kan dessa prisuppgifter ge ett prisintervall som övervakningsmyndigheten anser kan ge en god indikation om marknadspriset.

I tabell 24 var priserna i avtal på 1-5 år som var i kraft under 2001 och 2002 13,6 öre/kWh respektive 17,3 öre/kWh. Priserna i avtal med en löptid på över fem år var 10,5 öre/kWh och 10,4 öre/kWh. Tabell 7 visar att priserna i fastprisavtal med full brukstid som var i kraft under andra kvartalet 2001 och 2002 var 12,1 öre/kWh respektive 14,6 öre/kWh. Slutligen var priset i nya fastprisavtal som ingåtts under andra kvartalet 2001 15,6 öre/kWh. Priserna skiljer sig något åt och kan knappast jämföras direkt. Det förefaller dock som om priset i Becromals avtal, 13,5 öre/kWh, ligger inom det prisintervall som kan fastställas utifrån dessa prisuppgifter. Det verkar också ha förekommit viss osäkerhet på marknaden med tanke på de stora skillnader som förekommer i vissa prisuppgifter från ett kvartal till nästa (se tabell 7).

För att övervakningsmyndigheten ska anse att priset i avtalet gav Becromal en fördel enligt reglerna om statligt stöd måste

⁽¹⁾ Avtalet har en löptid på nästan sex år, inklusive förlängningen av avtalet. Övervakningsmyndigheten utgår dock ifrån att avtalet ändå är mer jämförbart med andra avtal på 1-5 år, eftersom alla avtal med en löptid på över fem år har slagits samman till samma grupp, inklusive avtal med en mycket lång löptid (t.ex. över 20 år).

den konstatera att priset avviker väsentligt från det fastställda marknadspriset⁽²⁾. Som beskrivits ovan går det inte att fastställa något exakt marknadspris för avtalet vid tidpunkten när avtalet ingicks. Den allmänna prisbilden under den aktuella perioden, och framför allt priset för grossistavtal på 1-5 år under 2001 (13,6 öre/kWh, tabell 23), priset för fastprisavtal med full brukstid under andra kvartalet 2001 (12,1 öre/kWh, tabell 7) och nya fastprisavtal som ingåtts under andra kvartalet 2001 (15,6 öre/kWh, tabell 7), ger en god indikation om inom vilket intervall marknadspriset ligger. Som förklarats ovan var priset i avtal med en löptid på över fem år 10,5 öre/kWh under 2001. I det ursprungliga avtalet var det avtalade priset 13,5 öre/kWh. Mot bakgrund av ovannämnda allmänna prisutveckling under den aktuella perioden, och framför allt de priser som verkar mest jämförbara, anser övervakningsmyndigheten att avtalspriset inte tycks skilja sig tillräckligt från det förmodade marknadspriset för att den ska dra slutsatsen att avtalet gav Becromal en ekonomisk fördel.

När det gäller förlängningen av avtalet är övervakningsmyndigheten införstådd med att klausul 7 i det ursprungliga avtalet ger Becromal laglig rätt att förlänga avtalet från den 1 april 2006 till den 31 mars 2007 enligt villkoren i klausulen. Klausulen fanns med i det ursprungliga avtalet och blev bindande för parterna 2001-2002. Som ett alternativ kunde parterna ha valt att ingå ett avtal på sex år i stället för fem år till priset av 13,5 öre/kWh. Därmed konstaterar övervakningsmyndigheten att priset under den förlängda avtalsperioden bör bedömas som en del av det ursprungliga avtalet, dvs. med hänvisning till marknadspriset för långvariga, bilaterala avtal som ingåtts 2001-2002. Som konstaterats ovan var priserna under den förlängda avtalsperioden 15,21 öre/kWh och 14,20 öre/kWh beroende på säsong. Eftersom dessa priser är högre än priset i det ursprungliga avtalet på 13,5 öre/kWh skiljer de sig, enligt resonemanget ovan, inte tillräckligt från ett rimligt marknadspris för att det ska föreligga en ekonomisk fördel.

Under dessa omständigheter drar övervakningsmyndigheten slutsatsen att Becromals avtal inte ger Becromal någon fördel enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.

2. Slutsats

På grundval av bedömningen ovan anser övervakningsmyndigheten att avtalet mellan Notoddens kommun och Becromal Norway AS under perioden 14 maj 2001-31 mars 2006, samt den förlängda avtalsperioden 1 april 2006-31 mars 2007, inte utgör statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.

⁽²⁾ Se förstainstansrättens uttalanden i mål om försäljning av fastigheter: Mål T-274/01, Valmont, REG 2004, s. II-3145, punkt 45, och de förenade målen T-127/99, T-129/99 och T-148/99, Diputación Foral de Alava, REG 2002, s. II-1275, punkt 85 (har inte överklagats på den punkten).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Eftas övervakningsmyndighet anser att det avtal mellan Becromal Norway AS och Notoddens kommun som var i kraft under perioden 14 maj 2001–31 mars 2006, och som förlängdes fram till och med den 31 mars 2007, inte utgör statligt stöd enligt artikel 61 i EES-avtalet.

Artikel 2

Beslutet riktar sig till Konungariket Norge.

Artikel 3

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 8 juli 2009.

För Eftas övervakningsmyndighet

Per SANDERUD

Ordförande

Kristján A. STEFÁNSSON

Ledamot av kollegiet
